

Večernik

Leto II. (IX.), šte. 144

Maribor, torek 26. junija 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelok »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Vlada še provocira opozicijo Kdo je izdal ukaz za streljanje v Zagrebu

OBUPNI NAPORI KRVAVEGA REŽIMA, DA SE VZDRŽI NA VLADI. — POLOŽAJ SE POOSTRUJE. — PRIBIČEVIČ ZOPET NA DVORU.

BEOGRAD, dne 26. junija. Okrvavljeni Vukičevićev režim napenja vse sile, da se proti vsem parlamentarnim in v vseh drugih civiliziranih državah samo ob sebi razumljivim običajem tudi po žalostnih dogodkih v narodni skupščini še nadalje vzdrži na površju.

Po včerajšnji konferenci v demokratskem klubu in predsedništvu vlade je nastal namreč v vladnih krogih glede vprašanja potrebe odstopa vlade nenaden preokret, ki je iznenadil celo beograjsko javnost.

Demokratski ministri, ki so še včeraj napovedovali, da hočejo s svojo demisijo izzvati ostavko celokupne vlade, so po konferenci zunanjega ministra dr. Marinkovića z ministrskim predsednikom Vukičevićem prišli naenkrat do prepričanja, da ostavka vlade ni potrebna ter da mora vlada nadaljevati delo v narodni skupščini. Vladni listi »Pravda« na čelu so sinoči z vso resnostjo razpravljali o skorajšnjem sklicanju narodne skupščine, ki naj bi čimprej ratificirala nettunske konvencije. To za vsakega resnega in količkaj dalekovidnejšega politika popolnoma nerazumljivo stališče je izzvalo v vseh političnih krogih ne samo presenečenje, marveč tudi bojazen, da bi ta provokacija opozicije rodila še hujše posledice, kakor jih že beleži kronika Vukičevićevega režima. Vladni krogi zagovarjajo svoje početje s tem, da še ni pripravljena nova kombinacija in da je zato v interesu države,

če ostane sedanjí režim tako dolgo na krmilu, dokler se ne pripravi teren za novo vladno kombinacijo. Da bi to potrebo vsaj na zunaj utemeljili, naglašajo, da čaka narodno skupščino mnogo važnega dela in da zato ne bi bilo umestno, da bi se narodna skupščina razpustila in razpisale nove volitve, kakor zahteva opozicija.

Konference in posvetovanja so se nadaljevala tudi danes ves dopoldan. Demokratski ministri so se posvetovali v kabinetu zunanjega ministra dr. Marinkovića, v vladnem predsedništvu pa skoro permanentno zaseda konferenca radikalnih ministrov in Vukičevićevih ožjih prijateljev.

V krogih Kmetstvo-demokratske koalicije presoajajo razvoj dogodkov popolnoma mirno in še vedno čakajo, kaj bo storila vlada. Stališče KDK je znano in tudi vladni krogi se zavedajo, da so vsaka pogajanja s KDK pred demisijo vlade izključena. Kmečkodemokratska koalicija hoče počakati še par dni, nakar bo sklicana v Zagreb seja poslanskega kluba, da sklepa o nadaljni taktiki.

Vsa pozornost politične javnosti pa je danes usmerjena na avdienco drugega predsednika KDK, Svetozarja Pribičevića, ki je odšel ob 11. dop. na dvor in je bil takoj sprejet. Ob 12.30 avdienca še traja. V vseh političnih krogih smatrajo, da je ta avdienca izredne važnosti za nadaljni razvoj dogodkov in da je od njenega rezultata v veliki meri odvisna tudi usoda Vukičevićeve vlade.

Radić vedno boljši

TUDI ZDRASTVENO STANJE DR. PERNARJA IN GRANDJIJE UGODNO.

BEOGRAD, 26. junija. O zdravstvenem stanju ranjenih poslancev je bil danes izdan sledeči buletin:

»Temperatura Stjepana Radića 37,2, žila 100, respiracija 24, proces v pljučah se popravlja. Bolnik sprejema hrano

normalno in tudi črevesje funkcionira dobro. Splošno njegovo stanje se izboljšuje. V minuli noči je trdno spal 5 ur, ostalo noč pa je prebil v polsnu.

Tudi stanje dr. Pernarja in Grandjije je povoljno.«

Tihá narodna proslava Vidovega dne

ZAGREB, 26. junija. Ker se je v Zagrebu pokrenila akcija, naj bi se letos v znak narodnega žalovanja proslava Vidovega dne opustila, je notranje ministrstvo odredilo, da se tudi uradna proslava izvrši popolnoma na tihem. V cerkvah bodo običajne službe božje, ki se jih bodo udeležili zastopniki oblasti, vse druge običajne vojaške parade pa odpadejo.

General Sirovy v Beogradu

BEOGRAD, 26. junija. Davi je prispel semkaj šef češkoslovaškega generalnega štaba, general Sirovy z več štabnimi oficirji. Bil je na kolodvoru svečano sprejet. Dopoldne je bil sprejet od kralja v avdienco, zvečer pa bo na dvoru večerja. Jutri odpotuje general Sirovy skupno s kraljem in vojnim ministrom na vojaške slavnosti na Cer-

Usoda našega posojila

BEOGRAD, 26. junija. Vsi listi posvečajo danes veliko pozornost usodi našega posojila v inozemstvu in soglasno ugotavljajo, da je posojilo po vseh znakih definitivno propadlo. »Politika« celo piše, da je podal finančni minister že demisijo in da je zato mesto v Beograd odpotoval iz Londona preko Pariza v letovišče Vichy.

Nasprotno tem vestem pa izjavlja ravnatelj Državne hipotekarne banke, da je posojilo absolutno uspelo in da so vse druge vesti netočne. S 15. junijem je nastopila na angleškem denarnem trgu mrtva sezona, ki traja do septembra. Če pa vlada želi, lahko tudi že sedaj emitira posojilo, razume pa se, da po nižjem kurzu, to je tudi razlog, da je bila popolna realizacija posojila odgodena do septembra. Čim bo sprejet zakon o stabilizaciji dinarja, lahko vlada takoj dvigne predajem v poljubni višini.

ALI STE ŽE ČLAN VODNIKOVE DRUŽBE? ROK ZA PRIJAVO DO 30. JUNIJA.

DR. KOROŠEC PERE SEBE IN PO DREJENE ORGANE. — PREISKA-VA SE NADALJUJE.

ZAGREB, 26. junija. Sodna preiskava o krvavem poboju demonstrantov v Zagrebu se normalno razvija. Dopoldne je bilo zaslišanih 12 novih prič, ki so izpovedale razne podrobnosti o spopadih s policijo in orožniki. Zastopniki tiska so se obrnili danes na policijsko direkcijo za avtentične informacije, ki pa jih je policijski direktor odklonil, češ da preiskava še ni zaključena.

Notranje ministrstvo je potom policijske direkcije dostavilo vsem re-

dakcijam komunike, ki naglašajo, da niti notranje ministrstvo niti podrejene pristojne oblasti niso dale naloge, da naj se proti demonstrantom uporablja orožje.

Tekom včerajšnjega in današnjega dne je bila večina aretiranih demonstrantov zopet izpuščena. V mestu vlada popoln mir in tudi gospodarsko življenje se razvija normalno. Kljub temu patrolirajo ponoči po ulicah močni oddelki policije in orožništvo z nasajenimi bajoneti.

Trgovinska pogodba med Poljsko in Češkoslovaško

VARŠAVA, 26. junija. Že dolgo trajajoča poljsko-češka pogajanja za sklep trgovinske pogodbe so uspešno zaključena. Sedaj gre le še za uveljavljenje carinske pogodbe. Ker je Češkoslovaška izrazila željo, da naj bi bila pogodba prej ratificirana v parlamentu, je ostalo vprašanje še odprto, ker je zasedanje sejma zaključeno in ratifikacija pred oktobrom ni izvedljiva. Verjetno pa je, da bo sklenjena pogodba uveljavljena z odredbo predsednika republike. Odločitev o tem bo padla v prihodnjih dneh.

Masaryk pri Bati

PRAGA, 26. junija. Na potovanju po Moravski je predsednik republike prispel danes v Zlin, kjer je obiskal Batove tovarne. Po pozdravu lastnika Bate je odgovoril predsednik Masaryk v daljšem govoru, kjer se je spominjal v zelo laskavih besedah Batovega dela. Povdarjal je med drugim, da sta se oba, kakor se razlikujeta v poklicih, mnogo naučila v Ameriki. Posebno je hvalil njegovo skrb za šolstvo, ter mu želel, da bi še nadalje podpiral razvoj šolstva v republiki. Naglašal je, da je Bata človek, ki mora delati in poduzemati. Nato se je spomnil znane anekdote, po kateri so našli ob Kolumbovem prihodu v Ameriko Čeha. V novi izdaji bi se ta anekdota glasila: »Kamor prideš, najdeš Bato«.

Proces proti Bela Kunu

DUNAJ, 26. junija. Za današnje razpravo proti Beli Kunu vlada posebno med novinarji ogromno zanimanje. Vstopnice je zahtevalo 700 novinarjev, dočim je sodišče dovolilo vstop le 15 inozemskim in 20 dunajskim novinarjem, vse drugo pa je odklonilo. Med 700 prosilci je bilo 120 madžarskih novinarjev, katerim je bil vsem — razen enega — vstop zabranjen. Vse poslušalce današnje razprave so preiskali, ako nimajo pri sebi kakega orožja.

Zveza z Amundsenom

PARIZ, 26. junija. »L'Informatjon« poroča, da je ruski rušilec ledu »Krasin« brzojavil sovjetski vladi, da se mu je posrečilo dobiti žvezo z Amundsenom. Rušilec ledu je baje prodril do Spitzbergov, kjer bo skušal ugotoviti novo pozicijo Amundsena.

Uprašanje veleposestva Esterhazy končno rešen

Te dni je ministrstvo za agrarno reformo izdalo odločitev v zadevi nadmaksima za veleposestvo Esterhazy v dolnjelendavskem srezu. Cela vrsta agrarnoreformnih vprašanj je bilo tu v igri. Lastniki veleposestva so zahtevali 1200 oralov nadmaksima in razne sile so bile na delu, da bi se to dalo, seveda na škodo agrarnih interesov. Ministrstvo je sedaj določilo 60 oralov kot nadmaksima. Na tej podlagi bo sedaj agrarna oblast mogla končno izvršiti razdelitev ostale agrarne zemlje med interese: dobrovoljce, koloniste in domačine. Upamo, da bo to tekom julija izvršeno in da pride končno to vprašanje z dnevnega reda.

Dva sumljivca.

Nedavno je med vožnjo v Maribor neka gospa iz Gradca v vlak opazila dva moža, ki sta nekaj vlomila v njeno stanovanje. Pri prvi postaji je to prijavila in v Spielfeldu so oba aretirali. Bila sta namenjena v Maribor, legitimirala sta se pa kot Josip Fekonja in Avgust Schneider. V Gradcu, kjer izprašujejo obema vest, so pa dognali, da se drugi piše Ivan Jantscher in da je doma iz Kočevja. Graška policija vprašuje mariborsko, če sta oba sumljivca tudi tu kaj zagrešila. Sama pravi, da sta bila že večkrat v raznih poslih v Mariboru in drugih krajih Jugoslavije.

Enodnevná ljubezen.

Prostitutka je veliko več kot nekdanj poprej, ko je bilo par javnih hiš v Mariboru. Ni dneva, da ne bi imela z njimi posla policija. Eno najdejo kje na kaki klopi, drugo v kakem lokalu, na cestnem vogalu, v parku itd. Enodnevné ljubezni ni treba iskati, sama se ponuja na vseh vogalih. Včeraj so aretirali neko propalo žensko, ki se je ponujala celo nedoraslim dijakom. Sosedje s oprišli javiti policiji, da se vedno vrti okrog dijaških stanovanj.

V šoll.

Znana tradicija je, da se mora marsikateri dijak podvrči dolgotrajnim končnim izpitom. Na nekem mariborskem zavodu sos e nedavno vršili sklepni izpiti. Profesor vpraša dijaka, potem ko ga je pretipaval že dobre pol ure: »Janez Nepomak, povejte mi še to: Kaj je čas?« — »Čas je — zlato!« se odreže nadebudni Muzin sin. Profesor osupne, pogleda na uro in vidi, da ima njegov mučenec prav...

Novo kulturno ognjišče v Prekmurju

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV V MARIBORU JE USTANOVILA V ROGAŠEVCIH OB SEVERNI MEJI NOVO JAVNO LJUDSKO KNJIŽNICO.

V Prekmurju ob severni meji v Rogoševcih je Zveza kulturnih društev v Mariboru ustanovila v soboto, dne 23. junija javno ljudsko knjižnico. Knjižnica se je ustanovila v okvirju Prosvetnega društva »Ledavski glas«, ki se je ustanovilo letos spomladi in prav pridno deluje. Domačini se z velikim zanimanjem oklepajo svojega društva in tudi za javno ljudsko knjižnico kažejo veliko veselja. Knjižnica, ki jo je zaželel »Ledavski glas« in jo je pripeljal v soboto preds. ZKD v Rogoševce, je izredne važnosti za ta najsevernejši del naše domovine. Na ustanovnem sestanku so namreč domačini sklenili, naj bi se v Rogoševcih ustanovila knjižnica v večjem obsegu, da bo mogla nuditi dovolj dobrega čtiva čitateljem iz vseh občin, ki so razvrščene okrog Sv. Jurija oziroma Rogoševcev. Te občine so poleg imenovanih dveh še Nuskova, Srdica, Sotina, Kramarovi, Pertoča, Slaveci, Ocinje in Fikšinci. Deset občin torej, ki se drže druga druge, ima vsaka svojo šolo, vse pa poštni urad v Rogoševcih in cerkev v Sv. Juriju. Ker je v treh od teh občin večina prebivalstva nemška, so prosili navzoči, naj bi bilo v knjižnico tudi nekaj nemških knjig. Predsednik je v imenu ZKD obljubil, da bomo Slovenci s preka posvečali novo ustanovljeni knjižnici v Rogoševcih posebno pozornost, da bomo skušali to knjižnico kolikor mogoče povečati in da bomo poslali tudi nekaj nemških knjig.

Ob ustanovitvi te nove ljudske knjižnice se nam zdi potrebno, opozoriti vso slovensko javnost na naše rojake, pannonke Slovence v Prekmurju. Odkrito moramo priznati, da te svoje rojake prav malo ali nič ne poznamo in radi tega tudi ne znamo ceniti njihove vztrajnosti v nacionalnih tihih bojih tekom stoletij vse do postanka naše države. Domačini občutijo, da jih mi ne razumemo in da se še po desetih letih nismo začeli zanimati zanje; za njihovo narodno prosvetno delo namreč. Ako prideš v narodno prosvetnih poslih večkrat v Prekmurje in se razgovarjaš z domačini,

občutiš, da je v tej zemlji in v tem narodu skrit marsikateri naš narodni zaklad bodisi glede na razvoj slovanskega jezika, narodne pesmi, običaje, šeg, navad in narodnih prič. Naši raziskovalci narodnega blaga imajo tu hvaležno polje.

Mene kot predsednika ZKD je predvsem zanimalo, ko sem bil lani in letos v Prekmurju, kako bi svojim bratom v Slovenski krajini mogli nuditi čim največ slovenskih knjig, da bi se po slovenski knjigi, slovenski besedi torej, napravil najtrdnjejši most, ki bi vezal slovenska srca tostran in onostran Mure. Lani smo storili prvi poizkus s knjižnico v Odrancih, letos pa se mi vidi, da smo našli ključ, kako bo treba v Prekmurju ustanovljati knjižnice. Treba bo predvsem ugotoviti ona krajevna središča, kjer se zbira domače prebivalstvo, kamor hodi po javnih poslih ali opravlja svojo pobožnost. Tako središče je napr. vzhodno od teh Kuzdobljanje, Gornja Ledava itd. Ako vzameš zemljevid v roke in pategneš črto od Maribora proti severovzhodu, najdeš ob tej črti sledeče knjižnice: Pobrežje, Krčevina, Sv. Peter, Sv. Marjeta, Sv. Lenart, Sv. Trojica, Sv. Anton, Sv. Ana, Marija Snežna, pripravljala se knjižnica v Gornji Radgoni in na skrajni točki je novo ustanovljena v Rogoševcih. Manjka torej na tej črti knjižnica v Cankovi, ki ne bo dolgo, da bo ustanovljena.

Sporočamo te podatke slovenski javnosti s prošnjo: Zbirajte knjige za naše Prekmurje. Pokažimo svojim bratom, da mislimo nanje, da jih hočemo prikleniti nase z ljubeznijo in z našo lepo slovensko knjigo. Zavedajmo se Slovenci v teh časih, ki so še vedno težki, da je prva, najboljša in najuspešnejša pomoč, lastna pomoč. Za svoj narodni ponos, narodno zavest in kulturni razvoj moramo skrbeti sami. Kdor ima knjige, ki jih lahko pogreša, naj jih pošlje Zvezi kulturnih društev v Mariboru, Cankarjeva ul. 1. Pošljite ali prinesite tudi nemške knjige.

A. S.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 27. junija ob 20. uri »On in njegova sestra«. Izven sezone. V korist Udruženju gled. igralcev.

Kakor smo že včeraj poročali, se v pripori v sredo, dne 27. junija v gledališču veselogra s petjem »On in njegova sestra«, komad, ki je svoječasno polnil gledališča, ki pa ni izgubil od tedaj še prav ničesar na svoji veljavi. Nasprotno, to kar se dogaja v tej veseligrji, se dogaja dandanes v vsakem manjšem provincijalnem mestu. Kakor preje, se tudi sedaj lahko zgodi, da se pojavi nov igralski talent ravno v trenutku, ko tega nihče ne bi pričakoval. Vsebinska je sledeča: »Lipče (g. Harastovič) je pismo-noša. Mici (gdč. Udovičeva), njegova sestra, pa sobarica pri gledališki divi, Riči Bramborski (gdč. Starčeva). Baron Harpen (g. Rasberger), ljubimec lepe igralke, je nekoliko preveč prijazen z malo sobarico in razjarjena Bramborska jo zapodi iz službe. V jezi nad slabo kritiko v dr. Veselovem (g. Železnik) časopisu »Trohenta«, pa sporoči po baronu Harpenu, da v novem dr. Veselovem komadu ne bo igrala že naštudirane glavne vloge. Mici pa je dan na dan poslušala Bramborsko pri učenju in se je nehoti naučila vse njene vloge. Ko izve, da je Bramborska odpovedala, se ji porodi v glavi drzen načrt — da pošku-si svojo srečo v tej vlogi. Z bratom gre v gledališče, kjer se posreči premetenemu Lipetu, pregovoriti ravnatelja (g. Grom), da dovoli njegovi sestri igrati za poskušnjo en prizor iz tega komada. Ona doseže svoj namen. Bramborska zve o tem, se napoti k dr. Veselu z namenom, da prepreči nastop svoje sobarice. Avtor je neizprosno; posebno še, ker se je zagledal v lepo in živahno dekletce. Razjarjena diva napove, da bo

vprizorila gledališki škandal. To se ji posreči na ta način, da pridobi kapelnika, ki zbolil ravno ob pravem času, tako, da bi moral odpasti glavni kuplet koncertne dejanja, ki bi odločil uspeh igre. Bratec Lipče, ki je tudi v gledališču, se oglasi iz parterja in zahteva kuplet. Pred zastorom se pojavi režiser (g. Skrbinšek), v loži pa Bramborska in baron Harpen, ki hočejo Filipa prisiliti, da zapusti gledališče. Ta pa se ne da ugnati, spleza čez ograjo v orkester in sam dirigira kuplet. Nastane splošna zmešnjava, ki konča tako, da odnese Filipa iz orkestra in — zastor pade. Naslednji dan ima Filip mačka. Grize ga, da je s svojim nastopom v gledališču pokvaril še to, kar je sestra dosegla. A zgodi se drugače. Časopisi so »mali incident« v gledališču smatrali za dogodek, ki je le še povzdignil uspeh novega talenta. Filipu to ne gre v glavo. Vendar po mnogih zabavnih zapletljajih privoli celo — v zaroko svoje sestre z dr. Veselom.

V veseligrji je prav dobro podano zakulisno življenje, spletke in razmere med igralci, občinstvom in kritiko. Poleg že omenjenih glavnih oseb, nastopijo v veseligrji še: gdč. Kraljeva, gg. Kovič J., Kovič Pavle, Stankovič, Tovornik, Rožanski, Nakrst in drugi. Režiser: Pavel Rasberger, dirigent: Lojze Herzog k. g. Kdor se torej hoče od srca nasmejati, naj si ogleda to velezabavno, zapletljajev polno veseligrjo, ki se vprizori v korist »Udruženja gled. igralcev«.

Koncert gojencev kapelnika Frischa. Kapelnik g. Herman Frisch priredi v sredo, dne 27. tm. ob 20. uri v dvorani Kazine svoj letošnji koncert gojencev. Izvajala se bodo dela od najlažjih komadov do Lisztovega yelčastnega Esdur koncerta. Vstopnice pri Höferju in na večer koncerta pri blagajni.

PRISTOPA, ITE K VODNIKOVI DRUŽBI!

Mariborski in dnevni drobiž

Občni zbor SDS za zreza Dravograd in Slovenjgradec

Sprejem čeških športnikov.

sta se vršila v nedeljo, dne 24. tm. od 8. do 12. ure v prostorih g. Komauerja v Meži ob mnogobrojni udeležbi delegatov in zaupnikov zlasti iz prevalskega okraja, pa tudi iz marenberškega in slovenjgraškega. Tudi oddaljeni šoštanjski okraj je poslal zastopnike. Od 8. do 10. ure, do prihoda zadnjih dopoldanskih vlakov, so že navzoči delegati s prisotnim nar. poslancem dr. Pivkom razpravljali razne nujne krajevne in tudi splošne zadeve: o fondu za pogozdovanje; o davku na poslovni promet; o agrarni reformi glede šum; o vprašanju drž. hip. banke in o najnovejši zahtevi ministrstva prosvete, da se morajo n. pr. tudi vse vpisnine na meščanskih šolah poslati centrali banke v Beograd; o nameravanem povišanju pristojbin za ležarinske prostore; o nemških poskusih za vtihotapljenje zasebnih nemških šol itd. Glede vseh vprašanj so bili storjeni zadevni sklepi.

Po prihodu delegatov iz prevalskega in slovenjgraškega okraja se je najprej izvršil občni zbor obeh srezkih organizacij. Predsednikom srezkega odbora za srez Dravograd je bil ponovno izvoljen g. dr. Joško Erat iz Dravograda, podpredsednikom g. Avg. Kolšek iz Marenberga in tajnikom g. Kemperle. Za srez Slovenjgradec je izvoljen predsednikom srezkega odbora g. Šentjurc iz Slov. Gradca, podpredsednikom g. Zalar iz Šoštanja in tajnikom g. Kopač iz Slov. Gradca.

Določile so se tudi smernice glede sodelovanja z zastopniki SKS v obeh srezih, glede dela v parlamentarnih počitnicah itd.

Nato je poslanec dr. Pivko v daljšem govoru sporočal o najnovejših političnih dogodkih ter o sklepih kmetsko-demokratske koalicije. Brez pretiravanja, konkretno in v realnih barvah je naslikal vso težino današnjega položaja v državi. Njegova izvajanja so zbrani delegati in zaupniki sprejeli z burnim odobravanjem.

O raznih političnih in organizatornih vprašanjih sta še razpravljala dr. Reisman in Spindler.

Soglasno je bil sprejet predlog, da se izreka nar. posl. dr. Pivku in vodstvu SDS ter KDK zaupanje z željo, da vztrajajo v započeti borbi za svobodo in enakopravnost. Zadevna resolucija je bila brzojavno odposlana predsedniku KDK g. Svet. Pribičeviču.

Z zahvalo predsednika srezke organizacije g. dr. Erata poslancu dr. Pivku in vsem drugim je bil med živahnim aklamacijami zaključen ta lepi zbor v Dravski dolini.

Predstavniki vojske ČSR v Mariboru

K naši včerajšnji vesti o prihodu načelnika češkoslovaškega generalnega štaba, armadnega generala g. Jana Sirovyja v našo državo še nekaj podrobnosti. Generala Sirovyja, bivšega vojnega ministra ČSR, spremlja na potu k cerskim slavnostim trojica višjih oficirjev gg. polkovnik František Melichar, poveljnik 9. polka in bivši ataše pri beograjskem poslanstvu, polkovnik dr. Jan Kloud in generalštabni major Josip Španiel. Visokim gostom je prispel do Maribora nasproti divizijski general g. Živko Stanisavljevič, komandant informacijskega oddelka v našem ministru vojske. Ob prihodu praškega brzoavlaka je naša vojaška godba zasvirala češkoslovaško himno, nakar so pozdravili odlične goste general g. Stanisavljevič, general g. Spasič s skupino mariborskih oficirjev, veliki župan g. dr. Schaubach, mestni podžupan g. dr. Lipold in zastopniki nekaterih društev. Zanimiva je pripomba, ki jo je izrazil g. general Sirovy, da svira naša vojaška godba lepše in točneje drugi del češkoslovaške himne »Nad Tatro se bliska« kakor pa vojaška muzika v ČSR. Po kratki zakuski, prirejani v kolodvorski restavraciji, se je odpeljala odlična družba v treh avtomobilih pogledat falsko elektrarno, ob petih popoldne pa v posebnem spalnem vagonu proti Beogradu.

Četrta ure po slovesnem sprejemu predstavnikov češkoslovaške vojske so včeraj ob pol treh popoldne pozdravljali Mariborčani na glavnem kolodvoru devet hazenašic SK Slavije, ki so prispele iz Prage v spremstvu štirih funkcionarjev kluba preko Špilja in Murske Sobote na tritedensko turnejo po Jugoslaviji. Hazenska družina ISSK Maribora je poklonila tovarišicam iz zlate Prage lepe šopke cvetja, potem ko je pozdravil goste v imenu kluba centralni tajnik ISSK Maribora g. dr. Planinšek, v imenu mestne občine mariborske magistratni svetnik g. dr. Rodošek in za hazensko družino ISSK Maribora gdč. Danuška Vodebova. Zahvalil se je za sprejem predsednik hazene Slavije g. Vaclav Valoušek. — Zvečer je priredil ISSK Maribor svojim gostom v Grajski kleti slavnostno večerjo, ki so ji prisostvovali tudi podžupan g. dr. Lipold in g. dr. Rodošek za mestno občino, nar. posl. g. dr. Pivko, g. dr. Reisman za JČLigo, gosp. Knop za Češki klub in drugi prijatelji Čehoslovakov in športa. Danes dopoldne so se odpeljale hazenašice SK Slavije z avtobusom v Rogaško Slatino, zvečer ob pol sedmih pa bo tekma v ljudskem vrtu. —

Razstava.

Kakor se nam poroča, pripravlja k. N. Pirnat skupaj s svojimi tovariši veliko kolektivno razstavo v Ljubljani. Pred slovensko javnost stopijo to pot strnjeno najmlajši likovni umetniki. V oktobru ali novembru se prenese razstava v Maribor. Kipar Pirnat razstavlja dva svoja nova reliefja (Fant in dekla. Tlakovalci) v izložbi ge Zlate Brišnikove, na kar se opozarjajo ljubitelji umetnosti. Reliefja sta prodajna.

Otvoritev koč na Peci.

Planinci! Udeležimo se otvoritve koč na Peci! Odhod iz Maribora v četrtek, dne 28. tm. ob 5.40 do železniške postaje Prevalje, od koder nas popelje rudniški vlak do Mezice; nato skupen odhod na Peco. Glede prenočišča je vse preskrbljeno. Radi polovične vožnje v skupini se naj izletniki tekom srede javijo v društveni pisarni SPD (»Putnik«, Aleksandrova cesta 35).

Deška ferijalna kolonija Pomladka Rdečega križa

odpojuje v ponedeljek, dne 9. julija s prvim jutranjim osebnim vlakom v Kaštel Lukšič pri Splitu. Stariši udeležencev se naprošajo, da se zglase osebno pri vodji ferijalne kolonije dne 2. julija na moškem učiteljskišču.

Izpit za učitelje telovadbe

na srednjih in strokovnih šolah so napravili dne 24. tm. na visoki šoli za telovadno vzgojo v Beogradu sledeči slovenski učitelji in učiteljice: Slavko Poljšak, Danica Germek, Justina Bolhar, Dragica Roškar, Joško Kocmut, Milan Jaklič, Mirko Koželj, Miligoj Jarnovič, Joško Zega in Nandé Kavčič. Omenjeni učitelji bodo nastanjeni po širni naši domovini, kjer jih čaka nezorano polje — delo. Želimo jim mnogo sreče kot prepoditeljem telesne vzgoje in dobrim sokolskim pionirjem.

Načelstvo okrožne brivske zadruga v Mariboru

naznanja, da morajo biti brivnice in česalni saloni po naredbi velikega župana na Vidov dan, dne 28. tm. od 10.—11. ure zaprte.

Trgovine na Vidov dan.

Po odredbi velikih županov v Ljubljani in Mariboru morajo biti na Vidov dan, dne 28. tm. trgovine zaprte med 10. in 11. uro. S tem prekličje gremij svojo objavo v sobotnih mariborskih dnevnikih. Trgovski gremij v Mariboru.

Udruženje rezervnih oficirja i ratulka, pododbor Maribor javlja, da je 28. tm. zbor članov in to ob 9.15 uri v društveni pisarni. V vezi čl. 474 Pravila službe I. dio. 1279

Streljačka družina

poziva svoje članstvo, da se udeleži tekmovalnega streljanja Slovenskega lovškega društva, ki se bo vršilo dne 29. tm. ves dan. Pravico tekmovanja imajo samo civilni člani Streljačke družine. 1278

Tihotapska zgodba

TIHOTAPSKO BLAGO V RAKVI. — OBOŽEVALEC NEŽNEGA SPOLA. — MASLENE ŽEMLJE.

V vsakem poslu si pridobijo ljudje sčasoma spretnosti. Tako tudi v tihotapskem. Sedaj, ko smo tako blizu državne meje, slišimo dovolj o raznih tihotapskih trikih. Bolj ko je trik psihološko zasnovan in preračunan na razpoloženje in mišljenje finančnega stražnika, tembolj je uspešen. Tako na primer se tihotapec nalašč mota ob meji, da morejo postati stražniki nanj pozorni. Ko ga vprašajo, odkod je, pa pove ravno kraj, kamor bi rad prišel. — »Na vsak način moram v Maribor v zelo važni zadevi, pa mi niso hoteli dati potnega lista.« — »Kaj potnega lista nimaš?« — »Nimam ga, niso mi ga hoteli dati. Moram pa na vsak način naprej.« — »Kaj še! Marš nazaj, odkoder si prišel!« In tako je premeten slepar naenkrat preko meje. Drugi, ki pade v roke možem postave, igra spretnost skesanega grešnika. Nekega dne razodene financarjem, da se za to in to noč pripravlja velik tihotapski pohod preko meje in da je pripravljen voditi stražnike na pravo sled, če ga bodo mlo sodili. Verjamejo mu, vzamejo ga seboj na prežo in mož jim ob ugodnem trenutku izgine preko meje.

Tihotapski specialisti so tudi na drugih mejah. Sledeče se je dogodilo na madžarski: Preko meje je hotel žalni sprevod. Štirje so nosili krsto. Za krsto so pa šli v žalnih oblekah najprej jokaljoča vdova, za njo po sorodniki in pogrebci. Vsi so imeli potne dokumente razven mrliča v rakvi. Na vprašanje straže so pripovedovali, da je mrlič avstrijski posestnik, ki hoče počivati doma. Straža je naglo opravila vse formalnosti, salutirala ter pustila pogrebce svojo pot. Tedaj so pa stopili cariniki v akcijo. Tokrat so bili zelo strogi in zahtevali so, da se rakev odpre. Vdova je pri tej zahtevi padla v nezavest. Žene so vpile, možje so kleli. Vse to ni pomagalo. Rakev so morali odpreti. Mesto mrliča je bilo v njej tihotapsko blago.

Med inflacijsko dobo se je posebno splašalo tihotapiti dragocenosti v dežele z močno valuto. V to svrhu so se uporabljali najrazličnejši triki. Zanimiv in dolgo časa uspešen je bil zlasti sledeči:

Neki madžarski juvelski tihotapec je bil na glasu velikega ljubitelja ženskega spola. Vsak mesec se je kazal z drugo dražestno prijateljico. V Budimpešti je svojim ljubicam razpisno kupoval biserre, diamante in briljante ter z njimi v vsem silaju tega lišpa večkrat tudi potoval. Po nekaj tednih se je pa vračal brez prijateljice in brez dragocenosti ter je žalostno pripovedoval carinikom, kako nezveste in nevaležne so dandanes ženske.

Vrnil se je v Budimpešto ter skušal utešiti svoje žalostno in razžaljeno srce. To se mu je posrečilo. Zopet je našel prijateljico, zopet jo je okitil z dragocenostmi in igra je začela znova. To se je ponavljalo, dokler niso cariniki prišli na trik razkošnega potnika. Pri priložnem potovanju so kratkoma odredili, da gre mož s svojo prijateljico lahko preko meje, samo dragocenosti mora do vrnitve deponirati na postaji. Takoj se je izkazalo, kako pametna je bila ta odredba. Mož se je vrnil sam in iz Savla je postal Pavel. Oboževalec žensk se je naenkrat spremenil v velikega sovražnika nežnega spola. Po Budimpešti se ni več postavljaj z naslišpanimi prijateljicami in tudi potoval ni več.

Neki Dunajčan, ki je mnogo potoval, je imel pa vsakokrat v svoji ročni torbi več s surovim maslom debelo namazanih žemelj. Ob carinski reviziji je vsakokrat z največjim tekom jedel. Mnogi cariniki so smatrali dober tek za najboljši znak čiste vesti ter so z revizijo kaj hitro opravili. Enemu so pa le bile maslene žemlje sumljive in ko jih je razlomil, je našel v njih bisere. Mož je od tedaj naprej le še redkokdaj potoval in žemelj ni nikdar več imel v svoji torbi.

Komponist Lehar — oče in sin

Znani komponist Franc Lehar je praznoval nedavno 25letnico svojega umetniškega delovanja. Tudi njegov oče je bil popularen komponist in velik original. Z 18. leti je bil prvi violinist pri gledališču v Elberfeldu. Ker je imel majhno plačo, je nekega dne službo enostavno zapustil ter odšel na Dunaj. Ravnatelj Gettke mu tega ni mogel pozabiti. Ko ga je po letih srečal, ga je pozdravil z besedami: »Lep tiček ste mi vi!« — »Bodite veseli«, je dejal Lehar z nasmehom, »iz naju dveh bi sicer ne postalo nič dobrega.«

Dvorni krojač romunske kraljice je naročil pri starem Leharju svečano koin pozicijo za kraljev rojstni dan. Stari Lehar, ki je bil tedaj vojaški kapelnik, ni imel časa ter je naročilo poveril svojemu 16letnemu sinu Francu. »Če boš dobro napravil«, je dejal, »ti bo dal rumunski dvorni krojač lepo obleko«. Sin je že drugi dan zložil serenado in čez par dni mu je krojač poslal obljubljeno obleko. Mladi skladatelj jo je pometil. Obleka je bila dobro krojena, samo to je padlo očetu v oči, da ni bilo vse iz enega in istega blaga. En del je bil svetlejši, drugi temnejši. »Nič ne de«, je dejal mladi Lehar, »saj je tudi moja serenada iz dvojnega blaga: iz stare koračnice in neke obrnjene polke.«

Stari Lehar se je prisrčno in navno veselil svojih uspehov. Vsi so to vedeli in so mu radi tega še rajši aplaudirali. Neki znanec ga je hotel nekoč obiskati. Zvonil in zvonil je pri vratih, a nihče mu ni odprl. Ko je to pripovedoval v neki gledališki kavarni, so se mu vsi smejali: »Oh kako si neroden! Pred vratmi bi moral parkrat zaploskati in takoj bi bil Lehar zunaj.«

Ameriška reklama

Neki barvar v Bostonu, ki ni toliko zaslužil, da bi lahko plačeval drago reklamo, si je izmislil sledečo odpomoč: Svojega konja je krvavordeče pobarval ter ga vpregel v voz, ki je bil pol reklame barvarske obrti. Mnogoštevilna društva za varstvo živali so radi rdeče pobarvanega konja dvignila silen protest in tudi listi so se zavzeli za to zadevo. Konja in voz so fotografirali ter pod sliko v daljših člankih razpravljali, koliko mora trpeti uboga žival, ki jo je okrutni lastnik pobarval. Barvarski mojster je pa listom pisal prepričevalno pismo, da je njegova barva popolnoma neškodljiva, da jo celo psi radi ližejo in da se da tudi z lahkoto odstraniti. Dokazoval je tudi, da se pobarvan konj izborna počuti. Listi so to pismo priobčili ter še precej časa razpravljali »za in proti« barvarju in njegovim barvi. Mali mojster je postal naenkrat popularna osebnost in kar se tiče reklame, se je lahko meril z najbogatejšimi tvrdkami.

Prehrana zverinjaka

Schönbrunski zverinjak na Dunaju je že staroznan. Med vojno in v prvih po-vojnih letih se je sicer precej skrčil, sedaj je pa že tolik, da je po velikosti in po številu svojega prebivalstva četrti v Evropi. Zverinjak se je naglo izpopolnil z nakupi in tudi z darili. Tako je n. pr. mnogo živali daroval pokojni romunski kralj Ferdinand. Danes šteje zverinjak 2800 eksotičnih prebivalcev. Zverine pojedjo na dan 120 kg konjskega mesa. Posebno zanimivo je četvorica bizonov, članov izumirajočega živalskega plemena, katerih je samo še okrog 60 na svetu. Potem je orjaška želva, ki tehtja 150 kg. Na leto se porabi za zverinjak 300.000 kg sena, 50.000 kg ovsa, 10.000 kg kostanjev, 45.000 kg mesa, 10.000 morskih rib, velike količine črvov, solnčnic, banan in okrog 300 hlebov kruha. To je samo en del hrane. Vse to stane okroglo 1.200.000 Din na leto, kar je zopet samo en del stroškov za ves zverinjak.

Iz astronomije

Odkar se toliko razpravlja o raketnih letalih, ki naj bi obiskali tudi druge planete, se tudi astronomi česče oglašajo. Tako razlaga neki Francoz, da meče Jupiter, največji planet solnčnega sistema, naokrog v vsemirje velikanske vulkan-ske bombe. Nekateri kometi, ki včasih

Sport

ISSK Maribor v Celju

V nedeljo 1. julija nastopi prvo moštvo ISSK Maribora po daljšem času zopet v Celju, kjer odigra prijateljsko nogometno tekmo z SK Celjem, ki se mu je preteklo nedeljo posrečilo premagati ASK. Primorje iz Ljubljane.

Nogometna tekma dveh vojaških teamov.

Po vzgledu v ostalih večjih garnizijah so pričeli v poslednjem času tudi med mariborskimi vojaštvom gojiti nogomet. Prvič bomo imeli priliko videti naše vo-jake na zelenem polju pojutrišnjem na Vidov dan, ko bosta merila ob 17. na igrišču ISSK Maribora svoje mlade moči artilerijski in pešadijski team.

Sožalje JNS

je soglasno sklenil izraziti najvišji jugoslovenski nogometni forum Kmetsko-demokratski koaliciji z ozirom na znane dogodke v Beogradu.

Brez državne podpore

pošiljajo tudi letos naše sportne zveze tekmovalce na olimpijado. Mesavod ni sprejel niti ficka podpore od države in so Jugosloveni tako edini sportniki, za katerih tekmovalca v Amsterdamu se njihova vlada prav nič ne briga.

Teniški turnir v Rogaški Slatini.

Ker je bilo vreme vse štiri dni prvega mednarodnega teniškega turnirja v Rogaški Slatini nad vse lepo in ker je bilo tudi vodstvo tekmovalca, ki se vrši istočasno na treh igriščih, brezhibno, se zaključiti ta prireditve že drevi, ko se ugotovi prvak Rogaške Slatine za 1. 1928. in bo razdeljenih okrog 30 krasnih in dragocenih daril.

Tekma ČSR—Jugoslavija odgodena.

JNS je z ozirom na splošno narodno žalovanje brzojavno odpovedal reprezentativno nogometno tekmo s Češko-slovaško, ki bi se imela odigrati na Vidovdan v Zagrebu. Zaprošil pa je naš savez istočasno Čeha, da določijo drugi termin za to našo največjo nogometno tekmo. Gotovo se bo našla prosta nedelja ali praznik za to tekmo pred 28. oktobrom, katerega dne se igra že re-vanžna igra v Pragi.

Zopet spremembe v Mitropa-cupu?

Na prihodnji konferenci odbora za srednje-evropski pokal, ki se bo vršila dne 29. tm. na Dunaju, nameravajo Čehoslovaki predlagati nov izhod iz nesporazuma, ki se tiče direktno Rumunije in Jugoslavije: ČSR, Avstrija in Madžarska naj bi nastopile s tremi klubi, Jugoslavija z dvema in Rumunija z enim. To bi bili: Sparta, Slavija, Viktorit-Žižkov; Ferenzvaros, Hungaria, UTE; Gradjanski BSK; Kiniszi. — Petkova razprava o bodočem tekmovalcu za srednjeevropski pokal bo torej vrlo zanimiva. Naš savez bosta zastopala na Dunaju gg. dr. Čačić in Riboli.

zadenejo zemljo, izhajajo po njegovem mnenju najbrž od Jupitra. Moderni teleskopični aparati bi mogli fotografirati tri biljone zvezd našega univerzuma. Zvezd je pa 30 biljonov. Vsaka od njih je solnčno telo po večini večje in svetlejšje od našega solca. Ta ogromna telesa izžarevajo moč, dokler ne izgorijo. Trdi se, da bo tudi naše solnce izgorelo. Vsak dan lahko pride do tega. Ker so pa dnevi v vesoljstvu lahko tudi milijon naših let, si nam seveda ni treba delati skrbi.

Uzitive

Zapadni Evropejci, ki pridejo na vzhodu v osebne stike s Kitajci, doživijo marsikatero presenečenje. Tako je neki francoski diplomat, ki ga je vlada poslala, da se s Kitajci pogaja radi nekega otoka, naporno premišljeval, ko so mu že prvega dne poslali velik zavitek papirja na stanovanje v hotel. Zavitek je bil 30 cm dolg, kakih 15 cm je pa imel v premeru. Francoz ga začne odvijati. Deset metrov, dvajset metrov — in ko je odvil že kakih 50 metrov, je obstal več začuden. Kaj naj pomeni ta čudna pošiljatev? Ali je to kakšna pogodba? Šele tolmač ga je osvobodil težkega razmišljanja s pojasnilom, da je to samo vizitka kitajskega guvernerja z vsemi njegovimi naslovi.

Dokazovanje očetovstva

Ker se toliko očetov brani svojih potomcev, je v zadnjem času znanost z vso energijo priskočila sodišču na pomoč. V dokaz očetovstva preiskava krvi očitveno ne zadostuje. Znanstv. se trudijo, da bi našli še druga dokazila za očetov. na podlagi dedno-bioloških preiskav. Nedavno je bilo na Dunaju v inštitutu za sodno medicino zanimivo predavanje o najnovejših metodah pri ugotavljanju in dokazovanju očetovstva. Pri tem pride za znanstvenika samo dvojje v poštev: mož, ki očetovstvo taji je: 1. lahko oče, ni pa treba, da bi ravno on bil; 2. on ne more biti oče dotičnega otroka. Drugo je veliko lažje dokazati kot pa prvo. V dokaz služi dolga vrsta prevladajočih plemenskih in osebnih značilnosti. Med najnovejšimi in najvažnejšimi v boju proti sramežljivim in nezvestim papanom je kakor nalašč neka dama — švedska zdravnica. Njena teorija ima mnogo sličnosti z daktiloskopijo, s katero se tako uspešno zasleduje vlomilce in druge zločince. Človek lahko močno spremeniti svojo zunanost. Nos si da lahko preurediti, pusti si lahko rasti brke, samo odtisi nje govih prstov ostanejo vedno enaki. Odtisov prstov se ni treba bati samo vlomilcem, ki izropajo kako blagajno, temveč tudi možem, ki se splazijo skozi okno tujega zakona. Za te je še slabše. Vlomilec lahko dela z rokavicami, vlomilcu v zakon pa prav nič ne pomaga, če nosi rokavice. Švedska zdravnica dokazuje, da se papilarne črte — sicer ne vse, pač pa najvažnejše in najbolj značilne od vseh petero prstov — podeduje od očeta na otroka. Tako se torej očetovstvo dokazuje s krvno preiskavo, z obliko lobanje, obliko ušes, barvo irisa, lasnim krogom in končno še z odtisi prstov. Lasni krog, to je mesto sredi lobanje, je bajje še posebno značilno in dokazilno. Pleša, ki moške kazi, ima za odškodnino to prednost, da pri plešastih važna dokazilna točka odpade. Vse dokazilne teorije seveda nimajo apodiktčne sigurnosti, znanost se pa — kakor že rečeno — na tem polju mnogo trudi.

Okameneli ženin v Falunu

Po novi ameriški metodi, ki pridobiva cink in svinec tudi iz manj vrednih rud, je prišel stari bakreni rudnik v Falunu v Dalekarliji zopet do veljave. Ta rudnik je last gotovo najstarejšega rudniškega podjetja na svetu. Podjetje se je ustanovilo že pred dobrimi 700 leti. Ko je bila bakrena ruda izčrpana, se je obrat falunskega rudnika ustavil. Pozneje je začel zopet obratovati, ker so našli dovolj žveplene rude, bakrenega sulfata in one rdeče barve, s katero je pobarvana večina švedskih hiš. Falunski rudnik je pa že 200 let znamenit tudi iz sledečega razloga: L. 1670 se je izgubil v njegovih rovih rudar Izraelson. 50 let pozneje so pa našli v globokem rovu okamenelo truplo mladega moža. Truplo je ležalo v žvepleni vodi in je bilo tako dobro ohranjeno, da je neka stara žena spoznala v njem pred 50 leti izginulega rudarja Izraelsona, svojega ženina. Dolga leta je bil okameneli mrlič v Falunu razstavljen kot znamenitost, nazadnje je pa posegla vmes cerkvena oblast ter dala truplo pokopati. Glas o okamenem mrliču je šel daleč preko švedskih meja in romantiki prejšnjega stoletja so ga vzeli na motiv svojih pesmi in povesči. Tako na pr. Hebel, Achim von Armin in E. A. T. Hoffmann. Celo Rihard Wagner je začel opero »Rudniki v Falunu«, a je ni dovršil. Tako je bila resnična tragedija rudarja in njegove neveste inspiracijski vir mnogim umetnikom.

Na izpitu.

Profesor: »Opišite mi točno lego notranjih organov!«
 Student si obriše pot s čela: »O... srce leži na levi strani... in... ostalo se najde potem samo po sebi!«

Počakajmo malo!

Predsednik: »Obtoženec, priznate li krivdo?«
 Obtoženi: »Počakajte vendar ma kai vedo in kai povedo priče!«

